

BINNENGEKOMEN
TEAM POSTBEHANDELING EN
ARCHIVERING
D.D. 19-05-2026
No. 2026.01711 (Raad)
No. 2026.01712 (Economie en Cultuur)

Van: Arjen Zuidgeest <[redacted]>

Verzonden: dinsdag 19 mei 2026 00:09

Aan: Griffie <griffie@gemeenteraadmaastricht.nl>

Onderwerp: Vrije ruimte in transitie: het verhaal achter Landbouwbelang en de nieuwe initiatieven

Beste,

Naar aanleiding van de recente berichtgeving over het Landbouwbelang willen we graag wat extra context en nuance meegeven over de geschiedenis van het Landbouwbelang, de impact van corona, en de nieuwe initiatieven die momenteel ontstaan rond vrije culturele ruimte in Maastricht. Dit m.b.t. de Domeinvergadering Economie en Cultuur van vandaag en de aankomende besluitvorming hierover.

In de bijlage vinden jullie onze reactie.

Het Landbouwbelang jaaroverzicht waaraan wordt gerefereerd vindt u hier:

<https://www.landbouwbelang.org/home/annual-reviews/lbb-annual-review-2019>

Met vriendelijke groet,

Arjen Zuidgeest

--

Arjen Zuidgeest

[redacted]

portfolio.azxxl.com

VJ.azxxl.com

Goto Media

www.gotomedia.biz

Uw allround multimedia partner.

Landbouwbelang

[redacted]

www.landbouwbelang.org

Biesenwal 3

6211AD Maastricht

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Vrije ruimte in transitie: het verhaal achter Landbouwbelang en de nieuwe initiatieven

De recente berichtgeving over het Landbouwbelang schetst maar een deel van het verhaal. Daarom vind ik en samen met mij de mensen die graag willen landen op de mogelijke nieuwe locaties het belangrijk om ook een bredere context te geven over waar het Landbouwbelang vandaan komt, wat het ooit was, en waarom een deel van de oudere generatie zich vandaag opnieuw inzet voor nieuwe culturele vrijplaatsen in Maastricht.

Rond 2019, vlak voor corona, zat het Landbouwbelang midden in een belangrijke overgangsfase. Samen met de gemeente werd er toen serieus gekeken naar manieren om het Landbouwbelang op de huidige locatie te legaliseren en duurzaam te verankeren als permanent onderdeel van het culturele veld van Maastricht. Er waren op dat moment sterke externe partners betrokken, waaronder Demotech, De Doorgeefwinkel, De Foodbank, Landbouwbelang productions, Maastricht go's Vegan, Kaleido, de Stadsnomaden, Transport Artspace, de Treehouse een community van internationale studenten, kunstenaars collectief Zirqus en vele andere makers, vrijwilligers en culturele initiatieven. Er was ruimte voor Theater gezelschap alles is Drama, De Nerdelandse Dansdagen, Het Maastricht photo festival, Het We Festival en vele bands en feest organisaties

Wie terugkijkt naar het jaaroverzicht van 2019 op de oude website van het Landbouwbelang, kan duidelijk zien hoe breed de invulling toen was: ateliers, concerten, expo's, lezingen, sociaal-culturele projecten, festivals, theater, experimentele kunst, kleine ngo's, volkskeukens en ontmoetingsplekken voor uiteenlopende communities. (<https://landbouwbelang.org/home/annual-reviews/lbb-annual-review-2019>)

Corona heeft dat proces echter zwaar onderbroken. Activiteiten vielen stil, externe partners vertrokken, vrijwilligers haakten af en een groot deel van de oude kernbewoners trok uiteindelijk weg. Veel van de professionele structuur, ervaring en besluitvorming die het Landbouwbelang jarenlang had gedragen, verdween daarmee ook grotendeels.

Na corona is het Landbouwbelang nooit volledig hersteld. Tegelijkertijd kwam er een nieuwe generatie binnen die, ondanks veel goede intenties en energie, vaak niet dezelfde organisatorische ervaring of professionele netwerken had om de bredere culturele werking van vroeger voort te zetten. Hierdoor veranderde het Landbouwbelang geleidelijk van een zeer brede culturele vrijplaats naar een plek waar voornamelijk nog evenementen en feesten plaatsvonden, waaronder ook een deel van de hardere underground partycultuur die elders in de stad nauwelijks nog ruimte vindt.

De mensen die vandaag betrokken is bij de nieuwe initiatieven die hopen te landen in de drie locaties: het Bessems-pand, Radium Gebouw en de Muziekgieterij bestaan voor een groot deel uit mensen uit die oudere generatie, waaronder oud-bewoners, oud-vrijwilligers en makers die nog steeds geloven in het belang van laagdrempelige culturele vrijplaatsen in Maastricht.

Tegelijkertijd begrijpt deze groep ook dat het vandaag niet meer kan functioneren zoals het vroeger in het Landbouwbelang ging. Het Landbouwbelang ontstond vanuit de kraakbeweging in een tijd waarin er bijna geen regels waren en waarin veel initiatieven simpelweg ontstonden doordat mensen dingen organiseerden en pas achteraf samen met de gemeente bekeken hoe dat kon worden ingepast. Die vrijheid maakte het Landbouwbelang bijzonder, maar bracht ook spanningen en beperkingen met zich mee.

Veel van de betrokken oud-bewoners en initiatiefnemers begrijpen daarom ook dat nieuwe vrijplaatsen vandaag op een andere manier georganiseerd moeten worden, met meer structuur, duidelijkere afspraken en een werkbare samenwerking met de gemeente en andere partners. Tegelijkertijd hopen wij wel dat de gemeente bereid blijft om mee te denken, ruimte te geven en soms ook water bij de wijn te doen om dit soort plekken daadwerkelijk mogelijk te maken.

Juist daarom waarderen wij het ook dat de gemeente ervoor kiest om voor deze locaties geen commerciële huur te vragen, maar enkel een bijdrage in gas, water en licht. Dat soort ondersteuning is essentieel om onafhankelijke culturele initiatieven, experimentele projecten en sociale ontmoetingsplekken in een stad als Maastricht überhaupt levensvatbaar te houden.

Wij geloven dat een stad met instellingen zoals de Toneelacademie, het Conservatorium, de Kunstacademie en vele jonge makers nood heeft aan plekken waar mensen zonder grote financiële drempels kunnen experimenteren, organiseren, samenwerken en groeien. Niet alles hoeft commercieel te zijn om maatschappelijk waardevol te zijn.

Het doel van deze nieuwe plekken is daarom niet simpelweg “het oude Landbouwbelang kopiëren”, maar om opnieuw ruimte te creëren voor cultuur, ontmoeting, experiment en sociale initiatieven in een vorm die vandaag wél duurzaam en haalbaar kan functioneren.

Veel betrokkenen hebben ondertussen elders ervaring opgebouwd en nieuwe professionaliteit ontwikkeld. Zo wordt er bijvoorbeeld gewerkt aan het nieuwe initiatief Vrijhaven Radium, met als doel opnieuw een laagdrempelige culturele ontmoetingsplek te creëren die aansluit bij de mogelijkheden en realiteit van vandaag.

Binnen Vrijhaven Radium willen we verschillende werkplaatsen realiseren gericht op audiovisuele kunst en media, samen met een kleinschalig artist-in-residencyprogramma waarin een viertal kunstenaars tijdelijk op locatie kan werken en creëren, zonder permanente bewoning. Dit willen we combineren met een dagbestedingsinitiatief voor licht verstandelijk gehandicapte mensen en een volkskeuken die tegelijkertijd functioneert als gezamenlijke woonkamer en ontmoetingsruimte voor de deelnemers van de dagbesteding. Op die manier kunnen cultuur, sociale betrokkenheid en maatschappelijke meerwaarde opnieuw samenkomen binnen één plek.

Een deel van Landbouwbelang productions is in nauw overleg met de Muziekgieterij en het kijken hoe we een deel van de programmering van het Landbouwbelang daar kunnen laten landen. Door zelf een groot deel van de artistieke en productionele invulling te verzorgen, van scenografie en aankleding tot muziek, geluid en licht, willen we de sfeer

van een echte underground venue behouden, met ruimte voor alles van elektronische muziek en soundsystemcultuur tot live, experimentele en grensoverschrijdende podiumvormen. Denk hierbij aan bandavonden, jams, experimentele performances, liveconcerten, clubnachten, luisterconcerten, showcases, interdisciplinaire performances, audiovisuele acts, improvisatiesessies, open podia en kleinschalige festivals. Waarbij er door beginnende organisaties en vriendengroepen geprobeerd en geëxperimenteerd kan worden zonder risico te lopen op onbetaalbare kosten als er niemand komt opdagen voor een evenement. Waarbij het beheer van de oude zaal valt onder de Muziekgieterij en gedeeld gaat worden met andere initiatieven.

Het Bessemspannd biedt de mogelijkheid dat een groot deel van de huidige ateliersgebruikers van het Landbouwbelang kan doorstromen, en ook de Doorgeefwinkel daar een plek krijgt. Maar bovenal gaat het om het behouden en opnieuw organiseren van vrije ruimte. Het Landbouwbelang was altijd rijk aan die open, niet-gecommercialiseerde ruimte, en juist dat is in een stad als Maastricht van grote waarde.

In een stad waar ruimte schaars is, is het essentieel dat er plekken blijven bestaan waar jonge, kleine en experimentele initiatieven zich kunnen ontwikkelen zonder directe commerciële druk. Ruimte waar culturele en maatschappelijke projecten kunnen landen, groeien en uitproberen wat werkt. En waar, als iets eenmaal stevig staat, er ook natuurlijke doorstroming mogelijk is naar andere plekken in de stad.

Deze initiatieven laten zien dat de nood aan vrije culturele ruimte in Maastricht nog altijd groot is, en dat er nog steeds mensen zijn die zich actief willen inzetten om zulke plekken op een duurzame en maatschappelijke manier mogelijk te maken.

Wij hopen daarom dat het gesprek over het Landbouwbelang niet alleen gevoerd wordt vanuit conflict of nostalgie, maar ook vanuit de vraag hoe Maastricht blijvend ruimte kan maken voor onafhankelijke cultuur, experiment en gemeenschap.

Mvg, Arjen Zuidgeest